

Mavo: leerjaar 3 en 4

Studie **WIJZER**

Alles wat je nodig hebt

Colofon

Samenstelling: Somaia Yaagoub,
Sabine Bijloo, Jorrit de Grutter,
Laura Witjens

Fotografie: Shutterstock

Opmaak & Druk: Drife.nl

© 2025

Welkom in de bovenbouw van onze Daltonschool!

Je bent aangekomen in een nieuwe, belangrijke fase van je middelbare schooltijd. In leerjaar 3 en 4 ga je stap voor stap toewerken naar het eindexamen. Dat betekent dat je vanaf nu met PTA's (Programma van Toetsing en Afsluiting) gaat werken. Dit vraagt om meer zelfstandigheid, overzicht en eigenaarschap, precies de vaardigheden die we op onze daltonschool samen met jou willen ontwikkelen.

We begeleiden je daarin gestructureerd en persoonlijk. Je hoeft het niet alleen te doen. We geloven dat je steeds meer leert vertrouwen op jezelf én dat je leert waar je nog in kunt groeien. Je mag keuzes maken, soms twijfelen en vooral ontdekken waar jouw kracht ligt.

Ook jouw toekomst na het eindexamen komt nu steeds dichterbij. Via ons LOB-programma (Loopbaanoriëntatie en -begeleiding) ga je onderzoeken welke vervolgopleiding bij jou past. Je gaat jezelf beter leren kennen: wat kan ik goed, wat wil ik leren, en waar wil ik naartoe? Onze daltonvaardigheden: plannen, samenwerken, reflecteren, zelfstandig werken en verantwoordelijkheid nemen, helpen je daar elke dag bij.

In deze StudieWIJZER vind je alles wat je nodig hebt om grip te houden op je schoolwerk:

- Hoe we samen werken aan de daltonkernwaarden
- Ruimte om te reflecteren op jouw persoonlijke doelen
- Inzicht in je daltonweektaken en periodeplanner

Blijf nieuwsgierig, stel vragen en durf fouten te maken – want juist daar leer je het meeste van. Wij zijn hier om jou te begeleiden en te laten zien dat je veel meer kunt dan je soms denkt. Samen werken we aan jouw toekomst. Op naar een mooie en leerzame bovenbouw!

Hartelijke groet,

Alle medewerkers van
Comenius Dalton Rotterdam

Inhoudsopgave

01

DALTON

Schoolvisie	9
Helen Parkhurst	10
Dalton kernwaarden	11
Dalton reflectieweb level 2	12
Dalton rubrics level 2	13
Dalton reflectieweb level 3	16
Dalton rubrics level 3	17

02

LEREN MET EEN PLAN

Leren met een plan	21
Hoe voel jij je op school?	24
Plan van aanpak - startgesprek	25
Plan van aanpak - ontwikkelgesprek 1	29
Plan van aanpak - ontwikkelgesprek 2	33

03

HULP BIJ HET LEREN

Top 5 effectieve leerstrategieën	38
De kracht van het herhalen	39
Rekenstrategieën	40
Rekenwoorden	42
Schooltaalwoorden	44
Leesstrategieën	46
Tips voor, tijdens en na de toets	47
Examentips	50

04

ORGANISATORISCHE ZAKEN

De Gouden schoolafspraken	56
De afspraken op het daltonplein	57
Lijst met afkortingen	59
Toetsing bovenbouw	60
Decanaat en vervolgopleiding	62
De slaag- en zakregeling	63

05

ONTSPANNING

Kruiswoordpuzzel	66
Dalton Escape Room	67
Aantekeningen	70

DALTON

Schoolvisie

Helen Parkhurst

Dalton kernwaarden

Dalton reflectieweb level 2

Dalton rubrics

Dalton reflectieweb level 3

Dalton rubrics

“Verantwoordelijkheid
leer je door te doen,
niet door te wachten.”

Helen Parkhurst

Op onze school draait veel om jouw ontwikkeling, en daarbij gebruiken we de Dalton kernwaarden als basis. Dat zijn **samenwerken, vrijheid & verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, effectiviteit en reflectie**. Deze waarden helpen ons allemaal, leerlingen, docenten en schoolleiding, om op een fijne en respectvolle manier samen te leven en te leren.

We vinden het belangrijk dat jij je veilig voelt en jezelf kunt zijn. Als je je op je gemak voelt, kun je pas echt leren. Daarom zorgen we voor een prettige sfeer waarin je gehoord wordt. Je kunt meedenken over dingen die op school gebeuren, bijvoorbeeld in de leerlingenraad of in gesprekken met de schoolleiding. Als er iets speelt, kun je altijd terecht bij je coach. Tijdens het leren krijg je bij ons vrijheid om keuzes te maken. Bijvoorbeeld in de daltonuren: dan kies je zelf waar je extra hulp bij nodig hebt of waarin je verder wilt groeien. Maar vrijheid betekent ook dat je leert omgaan met de verantwoordelijkheden die daarbij horen. Je leert hoe je zelf je werk kunt plannen en organiseren en hoe je je eigen leerroute vormgeeft. Natuurlijk sta je er niet alleen voor; je kunt altijd om hulp vragen als dat nodig is.

We vinden het belangrijk dat je steeds zelfstandiger wordt. Je krijgt instructie van je docent, maar daarna ga je ook veel zelf aan de slag. Met de weektaken en periodeplanners kun je zelf goed in de gaten houden wat je moet doen en wanneer. Zo leer je plannen en je eigen werktempo bepalen. Tijdens huiswerkuren of inhaalmomenten kun je extra werken aan vakken die jij nodig hebt.

Omdat we doelgericht werken belangrijk vinden, starten en eindigen we lessen vaak met duidelijke leerdoelen. Zo weet je waar je naartoe werkt en wat je aan het eind van de les moet kunnen. We helpen je om slim met je tijd om te gaan en steeds beter te worden in het maken van keuzes die bij jou passen.

Tot slot besteden we veel aandacht aan reflectie. We vinden het belangrijk dat je leert nadenken over hoe het gaat: niet alleen over cijfers, maar ook over hoe je hebt gewerkt en wat je nog wilt verbeteren. Je kijkt terug op wat goed ging, maar ook vooruit naar wat je anders zou kunnen doen. Daarbij helpt je coach je. Ook leraren en de school zelf reflecteren regelmatig, zodat we samen steeds beter worden.

Op onze school leer je dus niet alleen vakken, maar ook vaardigheden die belangrijk zijn voor later. Want goed leren begint bij goed samenleven en daar werken we elke dag aan.

Helen Parkhurst

Helen Parkhurst, ze was een echte gamechanger in de wereld van het onderwijs! Helen was een slimme dame die vond dat leren leuk moest zijn, en dat het niet alleen maar saaie feiten leren was. Ze wilde dat leerlingen zoals jij meer controle hadden over hun leerproces, dus bedacht ze iets geweldigs genaamd het Daltonplan.

Het Daltonplan draait allemaal om jou! Het geeft je de vrijheid om zelf keuzes te maken over wat en hoe je leert. Je kunt je eigen interesses volgen en op jouw eigen tempo werken.

Helen Parkhurst geloofde dat we het beste leren als we actief betrokken zijn bij ons eigen leerproces. Dus dankzij haar hebben we nu de kans om te experimenteren, fouten te maken en te groeien op onze eigen manier.

"Samenwerken is meer dan samen zijn. Het is elkaar verder helpen."

| Helen Parkhurst

ZELFSTANDIGHEID

Je leert om steeds meer verantwoordelijkheid te nemen voor je eigen werk. Dat betekent dat je zelf aan de slag gaat, keuzes maakt, je planning volgt en hulp vraagt als dat echt nodig is. Door zelfstandig te werken, bereid je je voor op je toekomst, waarin je ook veel dingen zelf moet regelen en oplossen.

REFLECTIE

Bij Dalton vinden we het belangrijk dat je nadenkt over hoe je werkt en leert. Je kijkt terug op wat goed ging, wat beter kon en wat je volgende stap is. Reflectie helpt je om bewuster keuzes te maken, fouten te begrijpen en jezelf te blijven ontwikkelen – niet alleen op school, maar ook als persoon.

VRIJHEID & VERANTWOORDELIJKHEID

Je krijgt ruimte om je eigen keuzes te maken, bijvoorbeeld in wat je doet tijdens een Daltonuur of hoe je je opdrachten aanpakt. Maar die vrijheid komt niet zonder verantwoordelijkheid: je wordt geacht je afspraken na te komen, je werk serieus te nemen en rekening te houden met anderen.

EFFECTIVITEIT

Je leert om slim te werken: je plant je tijd goed, werkt doelgericht en kiest manieren die het beste werken voor jou. Het gaat er niet om dat je altijd druk bent, maar dat je met de tijd die je hebt, zoveel mogelijk bereikt. Dit helpt je om overzicht te houden en betere resultaten te halen.

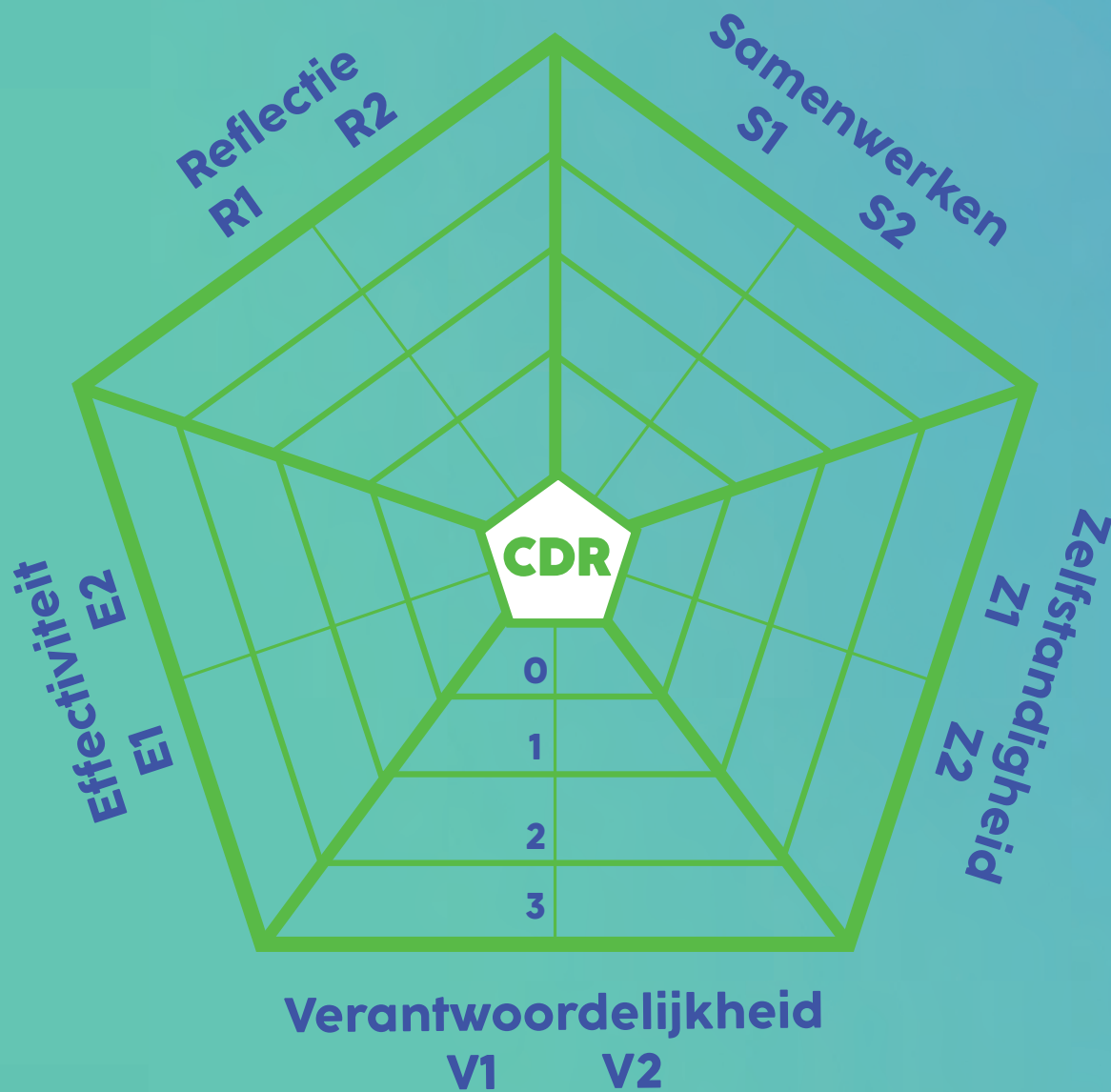
SAMENWERKEN

Je leert om goed samen te werken met anderen: overleggen, luisteren, taken verdelen en respectvol omgaan met verschillende meningen. In een team bereik je vaak meer dan alleen. Daarom oefen je op school met samenwerken, zodat je het later ook kunt in studie, werk of de maatschappij.

Dalton reflectieweb

Level 2

Dalton rubrics

Level 2

Verantwoordelijkheid	1	2	3
V1: discipline opbrengen	Ik vind het lastig om mij aan de planning te houden.	Ik heb nog wel eens hulp nodig met het nakomen van de afspraken die in mijn planning staan.	Ik voer de activiteiten precies uit zoals gepland.
V2: keuzes maken	Ik heb er moeite mee om per doel te kiezen welke opdrachten belangrijk voor mij zijn.	Als ik aan een doel werk kan ik af en toe een keuze maken tussen de blauwe en de paarse opdrachten.	Ik weet heel goed wat ik nodig heb om een doel te behalen en ik kan altijd goed bepalen of ik hiervoor de blauwe of de paarse opdrachten nodig heb.
Effectiviteit	1	2	3
E1: effectieve leermethode toepassen	Ik kan maar op één manier leren	Met behulp van anderen of met behulp van de strategieën in mijn studieWIJZER ben ik in staat om meerdere leerstrategieën toe te passen.	Ik ken meerdere leerstrategieën en kies de juiste methode die past bij het vak en de leerstof.
E2: effectieve tijdsbesteding	Ik weet wanneer ik aan het werk van mijn daltonweektaak kan werken op school.	Ik benut mijn tijd op school effectief aan het werk van mijn daltonweektaak.	Ik kan mijn schoolwerk van de Daltonweektaak combineren met mijn privéafspraken, zodat ik alles goed kan verdelen en plannen.
Reflectie	1	2	3
R1: doelen & verbreden	Ik vul mijn reflectiebalkjes in en heb op een rijtje welke doelen ik wel en niet heb behaald.	Ik vul bij elk doel mijn reflectiebalkjes in en vraag extra uitleg (of andere hulp) als ik het doel niet beheers. Daarna kleur ik	Ik vul de reflectiebalkjes in en heb inzicht in mijn eigen kunnen. Bij een niet behaald doel noteer ik dit doel bij "eigen doel" en werk ik aan het behalen hiervan.
R2: reflectie op gedrag	Ik reageer op anderen zonder mij er bewust van te zijn hoe ik overkom.	Ik vergis mij soms in hoe ik overkom, maar met wat begeleiding ben ik in staat mijn communicatie te verbeteren.	Ik ben mij ervan bewust hoe ik overkom en kan goed aangeven op welke punten de communicatie kan verbeteren.

Dalton rubrics

Level 2

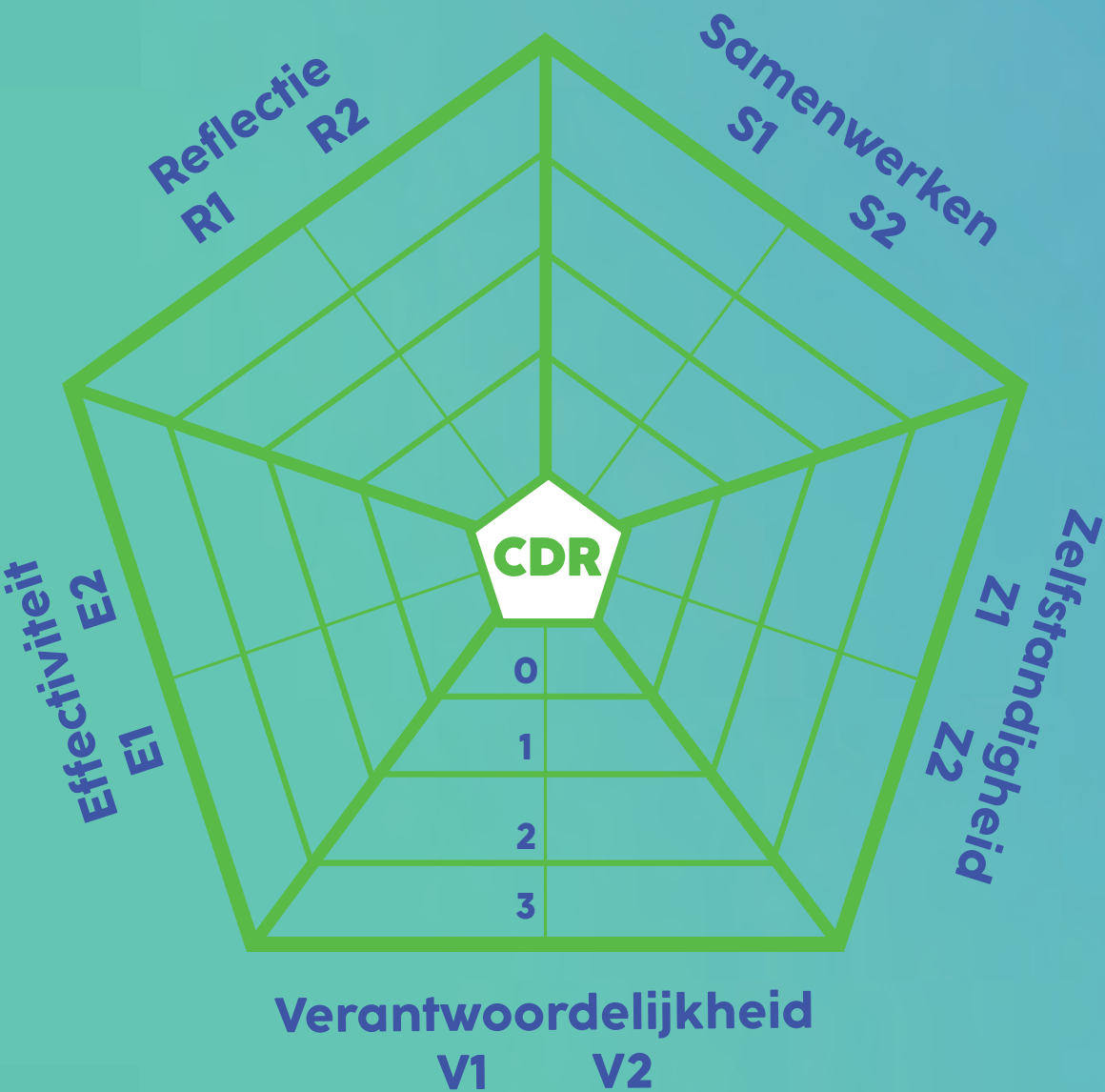
Samenwerken	1	2	3
S1: luisteren en afspraken nakomen	Tijdens het samenwerken met anderen luister ik naar anderen.	Tijdens het samenwerken met anderen luister ik goed naar anderen en houd ik mij aan de gemaakte afspraken die wij maken.	Tijdens het samenwerken met anderen, luister ik goed naar anderen, houd ik mij aan de afspraken die we maken met elkaar en help ik iemand die dat nodig heeft.
S2: respect voor elkaars verschillen en overeenkomsten	Ik kan overleggen met mijn klasgenoten in mijn tafelgroepje.	Ik kan overleggen en zelfstandig werken met mijn klasgenoten in mijn tafelgroepje.	Als ik niet de juiste hulp kan krijgen binnen mijn tafelgroepje, vraag ik hulp buiten mijn tafelgroepje.
Zelfstandigheid	1	2	3
Z1: zelfstandig werken en bewuste keuzes maken	Ik weet niet hoe je goede aantekeningen moet maken	Ik weet aan welke eisen goede aantekeningen moeten voldoen, maar het lukt me niet ze in de praktijk goed te maken.	Ik kan tijdens een les begrijpelijke aantekeningen maken van wat verteld wordt. (na de les werk ik ze uit)
Z2: ontvangen en leren van feedback	Ik vind het lastig om een eigen leerdoel te formuleren dat haalbaar is.	Met hulp en begeleiding kan ik een eigen leerdoel formuleren dat haalbaar en meetbaar is. Deze noteer ik op mijn daltonweektaak.	Ik kan zelf een leerdoel bedenken dat haalbaar en duidelijk is, zonder hulp. Dit schrijf ik op mijn Daltonweektaak.

De vaardigheden die ik de komende periode wil ontwikkelen zijn:

Vaardigheid	Wat heb ik hiervoor nodig?

Dalton reflectieweb

Level 3

Verantwoordelijkheid	1	2	3
V1: Verantwoordelijkheid nemen voor je leerproces	Ik kom gemaakte afspraken meestal na.	Ik onderneem actie als iets niet goed loopt en houd me aan mijn planning.	Ik neem verantwoordelijkheid voor mijn keuzes en kijk kritisch naar het effect ervan.
V2: Bewuste keuzes maken	Ik kies taken van de daltonweektaak die mij makkelijk lijken.	Ik kies opdrachten die passen bij wat ik nodig heb om het leerdoel te halen.	Ik kies bewust voor uitdaging, ook als dat spannend is, en reflecteer hierop.
Effectiviteit	1	2	3
E1: Doelgericht werken	Ik weet wat mijn leerdoelen zijn.	Ik evalueer mijn aanpak en stuur bij waar nodig.	Ik werk zelfstandig aan langere termijn-doelen en pas mijn strategie aan.
E2: Tijd efficiënt gebruiken	Ik werk doelgericht aan schooltaken.	Ik plan mijn werk en stel prioriteiten.	Ik combineer school en privéplanning bewust en zorg voor een goede balans.
Reflectie	1	2	3
R1: Leren van feedback	Ik luister naar feedback en probeer mijn werk daarna te verbeteren.	Ik vraag actief om feedback en gebruik deze om mijn werk en aanpak aan te passen.	Ik reflecteer op verschillende soorten feedback (docent, klasgenoot, zelf) en onderneem zelfstandig actie.
R2: Reflectie op leerproces	Ik kijk terug op wat ik heb geleerd en zie wat goed en minder goed ging.	Ik geef voorbeelden van wat ik geleerd heb en pas mijn werk aan.	Ik stel op basis van reflectie nieuwe leerdoelen op.

Dalton rubrics

Level 3

Samenwerken	1	2	3
S1: Actief bijdragen aan groepswerk	Ik doe actief mee tijdens samenwerking.	Ik neem initiatief in het overleg en verdeel taken eerlijk.	Ik stimuleer samenwerking, speel in op ieders kwaliteiten en bewaak het groepsproces.
S2: Feedback gebruiken in samenwerking	Ik geef feedback aan mijn groepsgenoten.	Ik luister goed naar feedback van anderen en gebruik deze.	Ik geef gerichte feedback aan de groep en stuur bij waar nodig voor het resultaat.
Zelfstandigheid	1	2	3
Z1: Zelfstandig werken aan opdrachten	Ik werk zelfstandig aan mijn taken en vraag hulp als ik vastloop.	Ik zoek actief naar informatie en gebruik hulpmiddelen.	Ik los problemen zelfstandig op en durf nieuwe methodes te proberen.
Z2: Oplossingsgericht handelen	Ik probeer zelf eerst een oplossing te vinden.	Ik schakel de juiste hulpbron in als iets niet lukt.	Ik onderneem zelfstandig actie om iets te verbeteren in mijn werk of gedrag.

De vaardigheden die ik de komende periode wil ontwikkelen zijn:

Vaardigheid	Wat heb ik hiervoor nodig?

LEREN MET EEN PLAN

Leren met een plan

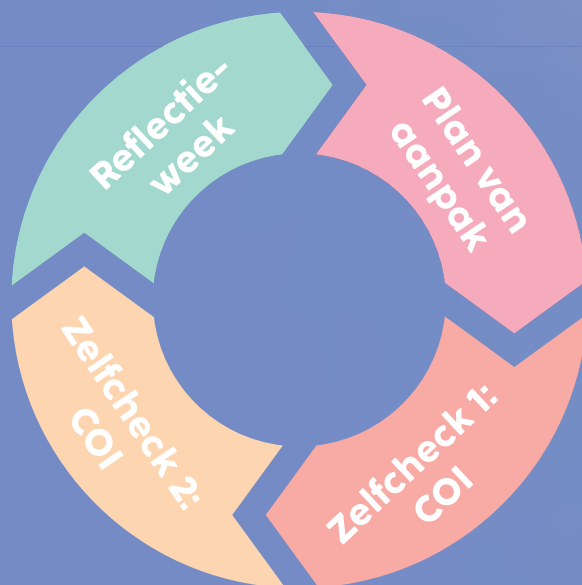
Hoe voel jij je op school?

Plan van aanpak - startgesprek

Plan van aanpak - ontwikkelgesprek 1

Plan van aanpak - ontwikkelgesprek 2

Leren met een plan

1

Plan van aanpak

Bepaal met behulp van je leerling-ouder-coach formulier (LOC-formulier) één of meer vakken waar je beter in wil worden, of kies een vaardigheid die je wil ontwikkelen.

2

Zelfcheck 1: COI

Je beantwoordt de vragen over de voortgang van je plan: Hoe gaat het met mijn plan? Ben ik goed op weg?

3

Zelfcheck 2: COI

Je beantwoordt de vragen over de voortgang van je plan: Hoe gaat het met mijn plan? Moet ik iets aanpassen?

4

Reflectieweek

Je kijkt terug op de afgelopen weken. Hoe is het gegaan? Heb ik mijn doelen bereikt? Wat is de feedback van de docenten?

5

Nieuw plan van aanpak

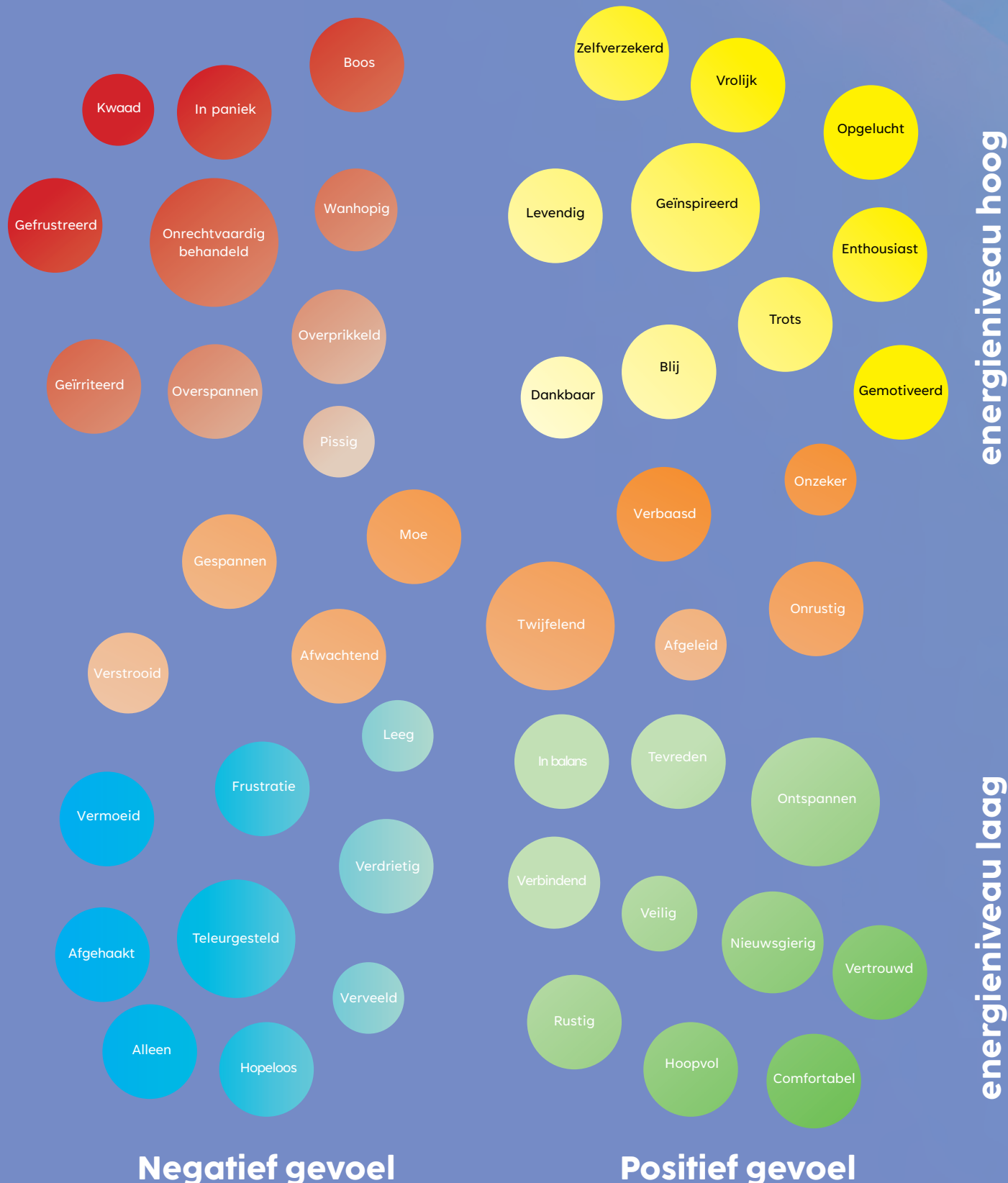
Stel je plan van aanpak bij voor de komende periode. Waar ga je mee aan de slag?

Voorbeelden van vaardigheden per kernwaarde

Verantwoordelijkheid	• Ik gebruik mijn vrije tijd om te leren • Ik ga uitdagingen aan om te leren • Ik houd mij aan mijn planning • Ik heb mijn werk op orde • Ik kan oplossingen bedenken • Ik haal mijn leerdoelen	• Ik stel vragen die nodig zijn • Ik luister om te begrijpen • Ik kan mij goed focussen • Ik onthoud informatie • Ik kan vertellen wat ik doe • Ik wil nieuwe leerstof weten
Effectiviteit	• Ik houd mijn agenda/planner bij • Ik bereid mij voor op mijn les • Ik doe wat is afgesproken • Ik neem zelf beslissingen • Ik verbeter wat zwak(ke) is • Ik onderscheid hoofd- en bijzaken	• Ik vraag op tijd hulp of uitleg • Ik overleg met mijn docenten • Ik maak duidelijke afspraken • Ik doe wat ik gepland heb • Ik lever mijn werk op tijd in • Ik gebruik alleen toegestane websites
Reflectie	• Ik denk na voordat ik wat doe • Ik weet dat ik goed geleerd heb • Ik begrijp wat ik geleerd heb • Ik zoek uit wat niet goed gaat • Ik begrijp waarom iets mislukt • Ik los zelf (mijn) problemen op	• Ik bedenk verbeterpunten • Ik kan uitleggen hoe ik werk • Ik kan verbeteringen uitleggen • Ik bespreek mijn toetsen na • Ik kan mijn cijfers verklaren • Ik denk na over wat gelukt is
Zelfstandigheid	• Ik ben een doorzetter • Ik toon eigen initiatief • Ik gebruik de planner of agenda • Ik concentreer mij op mijn werk • Ik let goed op tijdens de les • Ik leer met mijn planning als basis	• Ik weet hoeveel tijd iets kost • Ik kan met werkdruk omgaan • Ik kan sneller werken als het moet • Ik presteer goed tijdens de daltonuren • Ik maak/leer trouw mijn huiswerk • Ik haal goede cijfers
Samenwerking	• Ik zet mijn kwaliteiten in voor de groep • Ik houd rekening met anderen • Ik vind overleggen belangrijk • Ik kan afspraken maken • Ik bespreek groepswork • Ik verspil geen tijd	• Ik geef positieve feedback • Ik kom afspraken na • Ik heb een eigen mening • Ik kan met kritiek omgaan • Ik werk met docenten samen • Ik wil een sterk groepsresultaat

Leren met een plan

Hoe voel jij je op school?

1. Plan van aanpak - startgesprek

1. Schrijf eerst op een kladblaadje kort de antwoorden op onderstaande vragen op.

Terugblik vorig schooljaar

- Waar ben je trots op?
- Wat is niet gelukt en wat heb je daarvan geleerd?
- Wat wil je meenemen naar volgend jaar?

Stand van zaken

- Hoe voel jij je op school? Gebruik een aantal emoties van bladzijde 24.
- Heb je het naar je zin? Heb je (nieuwe) vrienden?
- Lukt het om op tijd te zijn, spullen mee te hebben en werk op tijd af te hebben?
- Hoe is je gedrag in de klas? Is het leuk om jou als klasgenoot / leerling te hebben?
- Zijn er dingen in je gedrag die je zou willen veranderen? Wat heb je nodig om dat te laten lukken?
- Welke vakken vind je / lijken je lastig? Welke hulp zou je kunnen gebruiken? Wat heb je nodig om succesvol te zijn?
- Jaar 2, 3 en 4: Op welke daltonvaardigheden scoor je al hoog (zie reflectieweb)? Welke daltonvaardigheden wil je nog verder ontwikkelen en hoe ga je dat aanpakken?

Plan voor de komende periode

- Wat wil je in de komende periode bereiken? Welke vooruitgang wil je boeken bij vakken, of welk gedrag wil je laten zien?
- Wat helpt je om dat doel te bereiken? Heb je hulp nodig in daltonuren, van je coach of een ander persoon op school, of van thuis?
- Wat wil je verder nog kwijt?

Leren met een plan

2. Plan van aanpak: schrijf drie doelen op en hoe je dit wil gaan bereiken:

Dit is mijn doel	Dit ga ik doen om het doel te bereiken	Deze hulp heb ik erbij nodig

3. Maak nu een presentatie van 5 minuten voor je coach en ouders.

Je vertelt iets over hoe je vorig schooljaar hebt ervaren, over hoe het nu gaat en wat je plan is voor komende periode. Dit mag aan de hand van een PowerPoint, poster of de vorm die het beste bij jou past.

2. Zelfcheck 1: COI

Hoe gaat het met mijn plan?

Ben ik goed op weg?

Waar ben ik tevreden over?

Heb ik hulp nodig?

3. Zelfcheck 2: COI

Hoe gaat het met mijn plan?

Moet ik iets aanpassen?

Heb ik hulp nodig?

Leren met een plan

4. Reflectieweek

Welke doelen heb je al bereikt en hoe is dat gelukt?
Wat wil je nog verbeteren?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag twee docenten om feedback en feed-forward over wat je kunt verbeteren en hoe je dat kunt aanpakken.

Naam docent	Wat	Hoe

5. Nieuw plan van aanpak

Met welke punten ga je de komende periode aan de slag?
Welke punten neem je mee in je volgende LOC formulier?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. Plan van aanpak - ontwikkelgesprek 1

1. Schrijf eerst op een kladblaadje kort de antwoorden op onderstaande vragen op.

Terugblik op plan van aanpak

- Welke doelen uit je plan van aanpak heb je bereikt? Hoe is dat gelukt?
- Welke doelen heb je nog niet behaald? Hoe komt dat?
- Welke doelen neem je mee in je nieuwe plan van aanpak? Hoe ga je ze nu wel bereiken?

Stand van zaken

- Hoe voel jij je op school? Gebruik een aantal emoties van bladzijde 24.
- Bekijk je cijfers tot nu toe. Welke vakken gaan je goed af en welke minder?
- Wat heb je nodig om ook op de moeilijke vakken goed te scoren? Heb je hulp van iemand nodig?
- Zijn er vakken waar je al goed in bent en waar je meer verdieping zou willen?
- Hoe vind je het in de klas? Heb je het naar je zin? Heb je (nieuwe) vrienden?
- Lukt het om op tijd te zijn, spullen mee te hebben en werk op tijd af te hebben?
- Hoe is je gedrag in de klas? Is het leuk om jou als klasgenoot / leerling te hebben?
- Zijn er dingen in je gedrag die je zou willen veranderen? Wat heb je nodig om dat te laten lukken?
- Op welke daltonvaardigheden scoor je al hoog (zie reflectieweb)? Welke daltonvaardigheden wil je nog verder ontwikkelen en hoe ga je dat aanpakken

Leren met een plan

2. Plan van aanpak: schrijf drie doelen op en hoe je dit wil gaan bereiken:

Dit is mijn doel	Dit ga ik doen om het doel te bereiken	Deze hulp heb ik erbij nodig

3. Maak nu een presentatie van 5 minuten voor je coach en ouders.

Je vertelt iets over hoe je vorig schooljaar hebt ervaren, over hoe het nu gaat en wat je plan is voor komende periode. Dit mag aan de hand van een PowerPoint, poster of de vorm die het beste bij jou past.

2. Zelfcheck 1: COI

Hoe gaat het met mijn plan?

Ben ik goed op weg?

Waar ben ik tevreden over?

Heb ik hulp nodig?

3. Zelfcheck 2: COI

Hoe gaat het met mijn plan?

Moet ik iets aanpassen?

Heb ik hulp nodig?

Leren met een plan

4. Reflectieweek

Welke doelen heb je al bereikt en hoe is dat gelukt?
Wat wil je nog verbeteren?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag twee docenten om feedback en feed-forward over wat je kunt verbeteren en hoe je dat kunt aanpakken.

Naam docent	Wat	Hoe

5. Nieuw plan van aanpak

Met welke punten ga je de komende periode aan de slag?
Welke punten neem je mee in je volgende LOC formulier?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. Plan van aanpak - ontwikkelgesprek 2

1. Schrijf eerst op een kladblaadje kort de antwoorden op onderstaande vragen op.

Terugblik op plan van aanpak

- Welke doelen uit je plan van aanpak heb je bereikt? Hoe is dat gelukt?
- Welke doelen heb je nog niet behaald? Hoe komt dat?
- Welke doelen neem je mee in je nieuwe plan van aanpak? Hoe ga je ze nu wel bereiken?

Stand van zaken

- Hoe voel jij je op school? Gebruik een aantal emoties van bladzijde 24.
- Bekijk je cijfers tot nu toe. Welke vakken gaan je goed af en welke minder?
- Wat heb je nodig om ook op de moeilijke vakken goed te scoren? Heb je hulp van iemand nodig?
- Zijn er vakken waar je al goed in bent en waar je meer verdieping zou willen?
- Hoe is je Dia-toets gegaan? Wat zijn je sterke en zwakke punten?
- Hoe vind je het in de klas? Heb je het naar je zin? Heb je (nieuwe) vrienden?
- Lukt het om op tijd te zijn, spullen mee te hebben en werk op tijd af te hebben?
- Hoe is je gedrag in de klas? Is het leuk om jou als klasgenoot / leerling te hebben?
- Zijn er dingen in je gedrag die je zou willen veranderen? Wat heb je nodig om dat te laten lukken?
- Op welke daltonvaardigheden scoor je al hoog (zie reflectieweb)? Welke daltonvaardigheden wil je nog verder ontwikkelen en hoe ga je dat aanpakken?

Leren met een plan

2. Plan van aanpak: schrijf drie doelen op en hoe je dit wil gaan bereiken:

Dit is mijn doel	Dit ga ik doen om het doel te bereiken	Deze hulp heb ik erbij nodig

3. Maak nu een presentatie van 5 minuten voor je coach en ouders.

Je vertelt iets over hoe je vorig schooljaar hebt ervaren, over hoe het nu gaat en wat je plan is voor komende periode. Dit mag aan de hand van een PowerPoint, poster of de vorm die het beste bij jou past.

2. Zelfcheck 1: COI

Hoe gaat het met mijn plan?

Ben ik goed op weg?

Waar ben ik tevreden over?

Heb ik hulp nodig?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Zelfcheck 2: COI

Hoe gaat het met mijn plan?

Moet ik iets aanpassen?

Heb ik hulp nodig?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Leren met een plan

4. Reflectieweek

Welke doelen heb je al bereikt en hoe is dat gelukt?

Wat wil je nog verbeteren?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag twee docenten om feedback en feed-forward over wat je kunt verbeteren en hoe je dat kunt aanpakken.

Naam docent	Wat	Hoe

5. Nieuw plan van aanpak

Met welke punten ga je de komende periode aan de slag?

Welke punten neem je mee in je volgende LOC formulier?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

HULP BIJ HET LEREN

Top 5 effectieve leerstrategieën

De kracht van het herhalen

Rekenstrategieën

Rekenwoorden

Schooltaalwoorden

Leesstrategieën

Tips voor, tijdens en na de toets

Examentips

Top 5 effectieve leerstrategieën

JEZELF OVERHOREN

- Vragen stellen bij de tekst
- Oefentoets maken

GESPREID OEFENEN

- Leren verdelen over een langere periode
- Plannen

DOORVRAGEN

- Verbanden leggen
- Informatie met elkaar verbinden

UITLEGGEN

- De stof aan jezelf uitleggen
- Testen of je de stof beheerst

METHODES AFWISSELEN

- Switchen tussen de verschillende leerstrategieën

Doel: Aan het einde van dit uur heb ik mijn wiskundewerk af tot en met ...

Doel: Aan het einde van dit uur ken ik mijn woordjes Duits van paragraaf ...

Doel: Aan het einde van dit uur heb ik samen met mijn klasgenoot ... gemaakt

De kracht van het herhalen

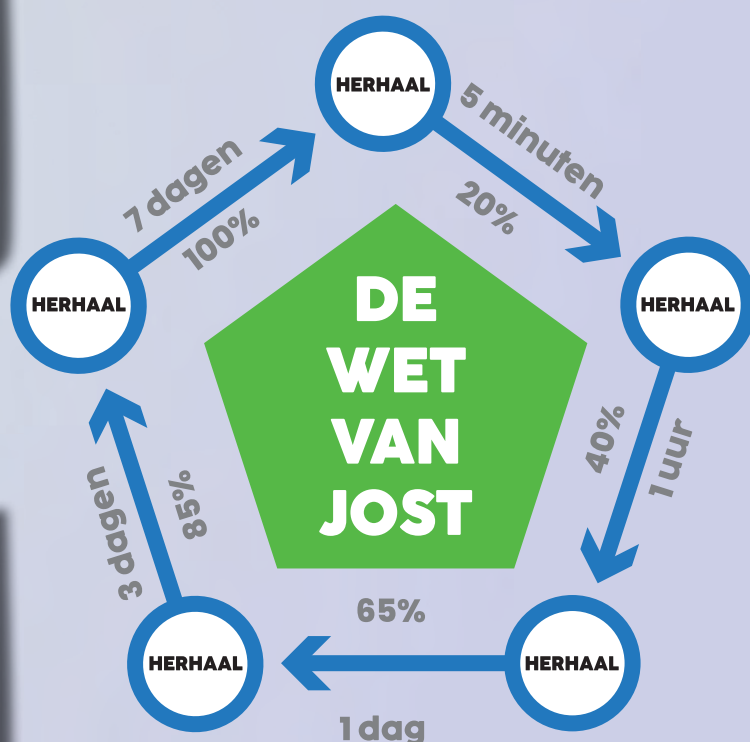
Opletten en huiswerk maken zijn het meest effectief voor een succesvolle schoolcarrière.

Vooral niet stampen bij het leren, maar herhalen!
Beter 3x 20 minuten woordjes leren dan 1x een uur.

Verdeel de leerstof in kleinere blokken en verdeel het leren over een paar dagen. Herhaal iedere dag wat je de vorige dag hebt geleerd.

De wet van Jost

zegt dat informatie pas in je lange termijngeheugen* komt als je de info minstens 5x herhaalt.

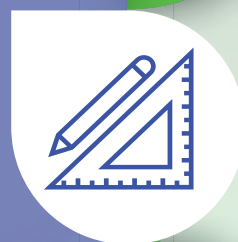
Het percentage leerstof dat je onthoudt na iedere herhaling.

* Het lange termijngeheugen is als een grote opslagplaats in je hersenen waar alle belangrijke dingen die je leert en meemaakt worden opgeslagen voor lange tijd.

Rekenstrategieën

1. LEES DE SOM

Lees de opdracht 2 keer rustig door. Wat wordt er gevraagd?

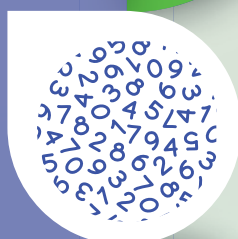
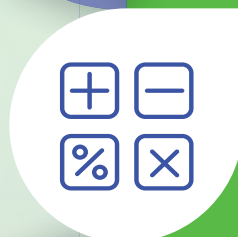

2. TEKENEN

Teken de informatie die je uit de opdracht kunt halen. Als je het voor je ziet, gaat het uitrekenen vaak makkelijker.

3. REKENWOORDEN

Welke rekenwoorden zie je en wat betekenen deze woorden? Onderstreep deze woorden in de opdracht.

4. GETALLEN

Welke getallen heb je nodig om de som uit te rekenen?
Noteer deze getallen.

5. BEREKENING

Reken de som uit. Doe dit eerst op een kladpapier.

6. CHECK

Controleer of je uitkomst een antwoord op de vraag is.
Bij twijfel: nog een keer uitrekenen.

“Zelfstandig
werken betekent
niet alleen zelf
doen, maar ook
zelf kiezen
wanneer je hulp
vraagt.”

Helen Parkhurst

Rekenwoorden

- Optellen
- Vermeerderen
- Stijgen
- Meer dan
- Combineren
- Samen
- Totaal
- Som
- Toevoegen
- Toegevoegd

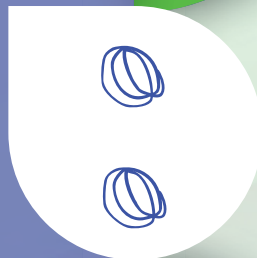
- Aftrekken
- Dalen
- Verminderen
- Minder dan
- Minus
- Minder
- Verschil tussen/van
- Eraf halen
- Weghalen
- Weggeven

- Vermenigvuldigen
- Keer
- Maal
- Product van
- Verhoogd met factor

- Delen
- Deel
- Gedeelte
- Per
- In verhouding tot
- Breuk
- Procent (delen door 100)

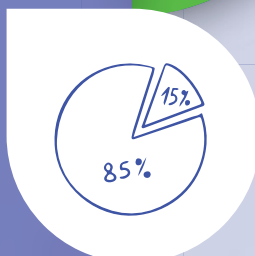
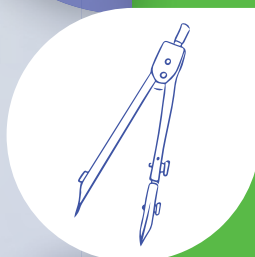
- Gelijk aan
- Totaal
- Bij elkaar
- Samen
- Is, was, zijn, waren
- Geeft, gaf
- Opbrengen
- Wordt, werd, worden

1. ALGEMENE REKENTAAL

Woorden die vaak in opdrachten of toetsen voorkomen:

- Bereken
- Reken uit
- Schat
(een uitkomst)
- Rond af
- Controleer je antwoord
- Gebruik de juiste eenheid
- Noteer duidelijk
- Laat je berekening zien
- Onderbouw je antwoord
- Controleer je berekening

3. METEN, SCHATTEN & MEETKUNDE

Woorden die vaak voorkomen in wiskunde, techniek of natuurkunde:

- Oppervlakte
- Omtrek
- Inhoud
- Lengte / breedte / hoogte
- Straal / diameter
- Vierkante eenheden
(cm², m²)
- Kubieke eenheden
(cm³, m³)
- Schaal
- Snelheid
- Tijd
- Afstand
- Gemiddelde
- Schatting

2. BEWERKINGEN & VERHOUDINGEN

Woorden die horen bij het rekenen zelf:

- Optellen
- Aftrekken
- Vermenigvuldigen
- Delen
- Machtsverheffen
- Worteltrekken
- Breuken vereenvoudigen
- Procenten berekenen
- Verhouding
- Omrekenen
(bijv. meter naar centimeter, euro naar cent)

4. TABELLEN, GRAFIEKEN & GELD

Voor het werken met data, diagrammen en geld:

- Grafiek
- Tabel
- Diagram
- Assenstelsel
(x-as, y-as)
- Aflezen
- Stijging / daling
- Winst / verlies
- Korting
- Btw
- Rente
- Verkoopprijs / kostprijs
- Procentuele stijging / daling
- Indexcijfer
- Bruto / netto
- Trendlijn

Schooltaalwoorden

Bovenbouw

Bij veel vakken krijg je vragen waarin woorden staan als *verklaar*, *onderbouw*, of *vergelijk*. Zulke woorden noemen we schooltaalwoorden. Ze komen terug in toetsen, opdrachten én bij het voorbereiden van presentaties of het schrijven van een verslag.

Deze woorden helpen je om:

- beter te begrijpen wat er van je gevraagd wordt;
- preciezer en slimmer te antwoorden;
- sterker te worden in leren en uitleggen, ook buiten school.

In de lijst hieronder zie je veelgebruikte schooltaalwoorden met een korte uitleg. Het is handig om deze goed te kennen — zo kun je makkelijker werken aan opdrachten, toetsen en projecten.

Woord	Betekenis
Analyseren	Iets onderzoeken door het in stukjes te verdelen.
Beoordelen	Zeggen of iets goed of fout is.
Beschrijven	Met woorden uitleggen hoe iets is of werkt.
Verklaren	Uitleggen waarom iets zo is (oorzaak-gevolg).
Oorzaak	Datgene waardoor iets gebeurt.
Gevolg	Dat wat voortkomt uit een gebeurtenis of oorzaak.
Verband	De manier waarop dingen met elkaar te maken hebben
Vergelijken	Verschillen en overeenkomsten benoemen.
Beoordelen	Ergens een mening over geven op basis van argumenten.
Interpreteren	Uitleggen wat iets betekent.
Onderbouwen	Uitleg geven of bewijs geven voor je mening of antwoord.
Toelichten	Iets duidelijker maken met uitleg of voorbeelden.

Argument	Reden waarom je iets vindt of doet.
Samenvatten	In het kort de belangrijkste dingen opschrijven of zeggen.
Standpunt	Mening over een onderwerp.
Beoordelen (extra)	Zeggen wat je ergens van vindt en waarom.
Beïnvloeden	Invloed hebben op iets of iemand.
Kenmerk	Een typisch iets waaraan je iets of iemand herkent.
Proces	Een reeks van stappen of veranderingen.
Functie	Waarvoor iets dient of wat iets doet.
Ontwikkelen	Groeien of veranderen naar iets nieuws of beters.
Toepassen	Iets wat je geleerd hebt gebruiken in een situatie.
Gevolgtrekking	Een conclusie die je ergens uit afleidt.
Stelling	Een uitspraak waarvan je kunt zeggen of hij waar of niet waar is.
Aannemen	Ervan uitgaan dat iets waar is.
Veronderstellen	Denken dat iets zo is zonder dat zeker te weten.

Leesstrategieën

DOEL BEPALEN

Waarom lees ik de tekst?

- Ik zoek informatie
- Ik wil weten hoe ik iets moet doen
- Ik wil lezen voor mijn plezier

VOORKENNIS OPHALEN

Wat weet ik al over het onderwerp?

- Ik heb er al iets over gehoord
- Ik heb er al iets over gelezen

VISUALISEREN

Welk plaatje past bij de tekst?
Tijdens het lezen ontstaat in mijn hoofd een plaatje of een schema

VRAGEN STELLEN

Welke vragen zie ik in de tekst?
Door WH-vragen zie ik de opbouw in de tekst: Wie, wat, waar, wanneer, welke, hoe, waarom

ORIËNTEREN

Waar gaat de tekst over?

- Ik kijk naar de titel
- Ik kijk naar de plaatjes
- Ik kijk naar de kopjes
- Ik kijk naar de vorm
- Ik markeer de kernwoorden
- Ik markeer de kernzinnen

INTENSIEF LEZEN

Ik lees de hele tekst

HERSTELLEN

Wat doe ik als ik het niet meer snap?

- Ik lees een stukje tekst terug of verder
- Ik kijk naar de plaatjes
- Ik pak een woordenboek

1. SLAAP = SUCCES

Zorg dat je de hele week genoeg slaapt. Minstens 8 uur per nacht helpt je beter nadenken en concentreren. Sta op tijd op zodat je rustig kunt opstarten en niet gehaast aan je toets begint. Een uitgerust hoofd maakt minder fouten en kan meer onthouden.

2. BEWEGEN IS GOED VOOR JE BREIN

Beweging helpt om je hoofd fris te houden. Ga naar buiten, loop een rondje of sport even. Frisse lucht en beweging helpen je ontspannen en maken je hersenen actiever. Wissel leren af met bewegen voor betere focus.

3. EET ZOALS JE DAT GEWEND BENT – NIET TE VEEL, NIET TE WEINIG

Een goed ontbijt zorgt ervoor dat je je beter kunt concentreren. Te weinig eten = weinig energie. Te veel eten = je lichaam is bezig met verteren. Kies voor een normaal ontbijt dat je gewend bent, zodat je je prettig voelt tijdens de toets.

4. OEFENEN ÉN PLANNEN = VERTROUWEN OPBOUWEN

Door te oefenen weet je beter wat je kunt verwachten. Oefenen helpt je om vertrouwd te raken met de vraagstelling en de manier van toetsen. Begin op tijd, maak een duidelijke planning en verdeel het leren over meerdere dagen. Zo werk je gestructureerd en met meer rust naar je toets toe.

5. SCHRIJF JE ZENUWEN VAN JE AF

Ben je gespannen? Schrijf dan op wat je precies spannend vindt. Het helpt je om die gedachten uit je hoofd te halen. Uit onderzoek blijkt dat leerlingen die hun zorgen opschrijven, gemiddeld zelfs beter scoren.

6. PRAAT EROVER, DAT LUCHT OP

Bespreek de toets met anderen. Vraag je af: wat wordt er gevraagd? Wat moet ik echt kennen? Samen praten met een klasgenoot, ouder of coach geeft meer overzicht én minder stress. Je kunt ook samen plannen en elkaar helpen bij het oefenen.

7. LAAT JE OVERHOREN (ALS DAT HELPT)

Sommige mensen leren beter als ze moeten vertellen wat ze weten. Vraag iemand die je vertrouwt om je vragen te stellen. Je merkt snel of je het écht snapt. Werkt dit voor jou? Gebruik het dan als vaste leerstrategie.

8. VERTROUW OP WAT JE GELEERD HEBT

Twijfelen is normaal, maar laat je er niet door tegenhouden. Als je goed hebt geleerd en gepland, mag je daar vertrouwen in hebben. Richt je op wat je wél weet en laat dat zien op de toets.

Tips tijdens de toets

1. BLIJF RUSTIG, OOK VAN BINNEN

Draag kleding die lekker zit en zorg dat je comfortabel aan de toets begint. Word je zenuwachtig? Haal dan 3 keer diep adem: in door je neus, uit door je mond. Je hartslag daalt en je hoofd wordt rustiger.

2. GEBRUIK JE PAUZE SLIM

Is er een pauze? Kom dan in beweging. Schud je handen en voeten los, haal even frisse lucht of geef elkaar een korte massage (als dat kan en mag). Zo geef je je hoofd rust en laad je weer op.

3. KIES VOOR SLIMME TUSSENDOORTJES

Neem iets gezonds mee, zoals een banaan, nootjes of rozijnen. Dat geeft je energie om scherp te blijven. Vermijd suikers: die zorgen vaak voor een korte piek, maar daarna een dip in je concentratie.

4. LEES RUSTIG EN ZORGVULDIG

Neem de tijd voor elke vraag. Lees goed wat er écht gevraagd wordt. Bij teksten: lees eerst de opdracht, dan de tekst. Lees liever een keer extra dan te snel. Zo voorkom je slordigheidsfouten.

5. MEERKEUZE? DENK EERST ZELF NA

Bedenk eerst zelf wat het antwoord is, kijk daarna pas naar de keuzemogelijkheden. Twijfel niet als je meerdere keren hetzelfde antwoord (bijv. A) kiest. Als jij het weet, is dat goed genoeg.

6. SLA OVER, MAAR RAAK NIET DE DRAAD KWIJT

Weet je iets niet meteen? Sla de vraag dan over. Zet een stip of markering en ga door. Zorg dat je op je antwoordblad dezelfde vraag ook overslaat, anders schuift alles door.

7. TWIJFEL? NOTEER HET EVEN

Twijfel je aan je antwoord? Zet een klein kruisje of stipje bij de vraag en kijk er aan het eind nog eens naar. Let op: verander niet zomaar je antwoord – je eerste ingeving is vaak de juiste.

8. VUL ÁLLES IN

Weet je het niet zeker? Vul tóch iets in. Bij meerkeuze heb je altijd 25% kans. Niets invullen is sowieso fout. Controleer ook je antwoorden als je tijd over hebt. Misschien zie je iets dat je eerder miste.

1. PRAAT HET VAN JE AF

Hoe ging het? Wat vond je lastig of juist makkelijk? Bespreek het met iemand – een klasgenoot, ouder of iemand anders die je vertrouwt. Door erover te praten, lucht je je hart en laat je de spanning sneller los.

2. VIER DAT HET KLAAR IS

Toets gemaakt? Mooi! Je hebt je best gedaan en dat mag je belonen. Doe iets wat je leuk vindt: kijk een film, spreek af met vrienden of ga lekker naar buiten. Even ontspannen is belangrijk.

3. LAAT DE UITSLAG LOS

Blijf er niet te veel op focussen. Je kunt het nu niet meer veranderen. De uitslag komt vanzelf. Richt je aandacht op het volgende vak of moment. Je hebt gedaan wat je kon – en dat is genoeg.

4. BLIJF IN JEZELF GELOVEN

Het is maar een toets – niet meer dan een momentopname. Blijf rustig, laat het los en weet: je leert van elke ervaring. Zie het als een oefening in zelfstandigheid, concentratie en zelfvertrouwen.

Examentips

VOOR HET EXAMEN - VOORBEREIDING IS ALLES

MAAK EEN OVERZICHTS- PLANNING

Wanneer zijn je examens?
Wat ga je wanneer leren?

SLAAP GOED EN EET NORMAAL

Een fris hoofd en genoeg
energie zijn belangrijker dan
een nacht doorleren.

KEN DE REGELS

Weet wat je mag meenemen en
wat niet (bijv. rekenmachine, ID,
kladblaadje).

OEFEN MET DE OUDE EXAMENS

Zo leer je de vraagstijl
herkennen.

LEER IN BLOKKEN VAN 30-45 MINUTEN

Neem pauzes, beweeg
tussendoor en wissel vakken af.

ZORG VOOR RUST

Leg je spullen de avond
van tevoren klaar, zodat je
ontspannen aan je dag begint.

TIJDENS HET EXAMEN - BLIJF RUSTIG & SLIM

LEES DE VRAGEN RUSTIG EN AANDACHTIG

Neem de tijd om te begrijpen wat er echt gevraagd wordt.

MAAK EEN SNELLE TIJDSPLANNING

Verdeel je tijd en bewaar ruimte voor nakijken.

GEEN IDEE? SLA OVER EN GA DOOR

Kom later terug als je tijd over hebt.

BLIJF RUSTIG ADEMEN

Merk je dat je stress krijgt? Leg je pen even neer, adem diep in en uit.

LEES BIJ LANGERE TEKSTEN ALTIJD EERST DE OPDRACHT, DAARNA DE TEKST

Markeer belangrijke informatie. Lees eventueel opnieuw.

BEGIN MET DE OPGAVEN DIE JE GOED KENT

Zo start je met vertrouwen.

CHECK JE ANTWOORDEN ALS JE KLAAR BENT

Kijk vooral of je alles hebt ingevuld.

Examentips

NA HET EXAMEN - LOSLATEN EN VOORUITKIJKEN

LAAT HET LOS

Piekeren verandert niks meer.
Je hebt gedaan wat je kon.

VERGELIJK NIET METEEN ANTWOORDEN

Dat zorgt vaak voor onnodige
stress.

HEB VERTROUWEN

De voorbereiding zit erin –
vertrouw op jezelf en het werk
dat je hebt gedaan.

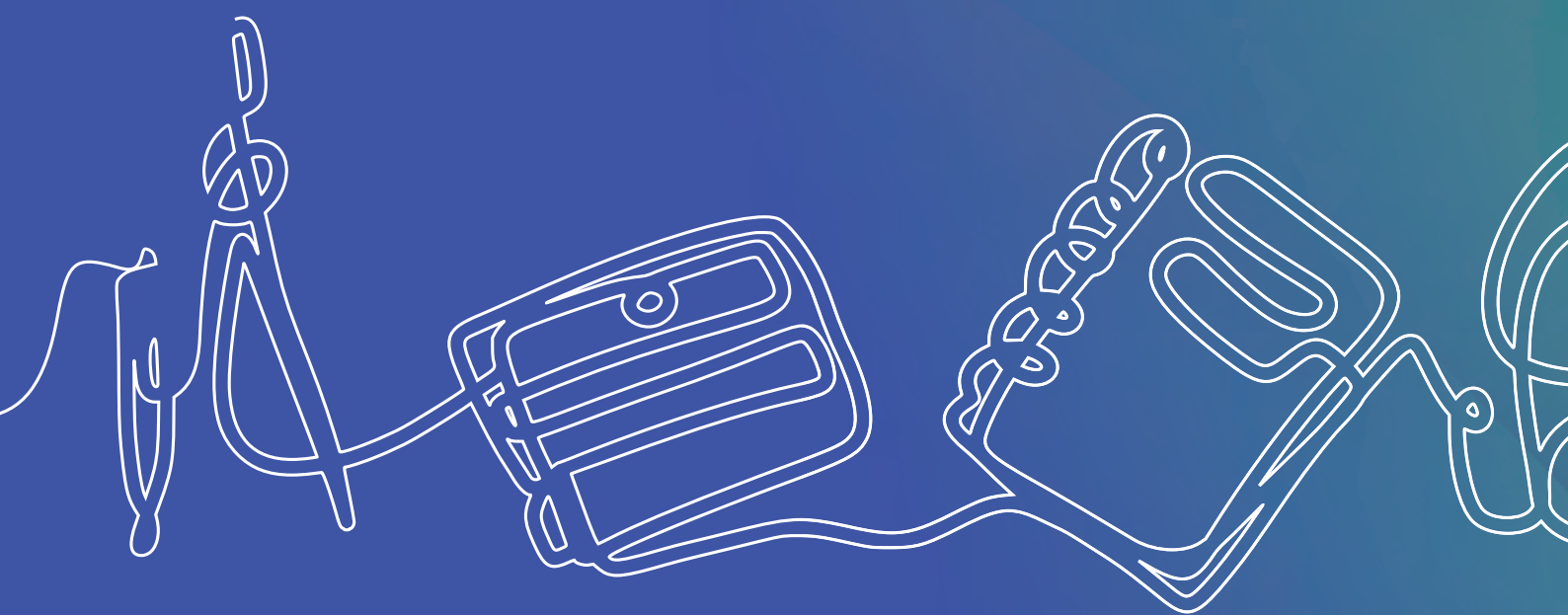
GA IETS DOEN WAT JE ONTSPANT

Wandelen, gamen,
praten met iemand,
lekker eten – alles helpt.

FOCUS OP HET VOLGENDE VAK

Richt je energie op wat je
nog kunt beïnvloeden.

A series of horizontal dotted lines for taking notes, spanning the width of the page.

ORGANISATORISCHE ZAKEN

De Gouden schoolafspraken

De afspraken op het daltonplein

Lijst met afkortingen

Toetsing bovenbouw

Decanaat en vervolgopleiding

De slaag- en zakregeling

De Gouden schoolafspraken

IN DE SCHOOL

- Ik bewaar mijn telefoon in mijn kluis.
- Ik bewaar mijn jas, etcetera in mijn kluis of aan de kapstok.
- Ik houd de school rustig, veilig en schoon.

ETEN & DRINKEN

- Ik eet en drink in de pauze, dit doe ik in de aula of buiten.
- Ik drink in het lokaal alleen water.

AANWEZIGHEID

- Ik ben elke les op tijd in het lokaal.
- Ik ben bij alle lessen en activiteiten aanwezig.

SCHOOLSPULLEN

- Ik neem bij alle lessen de juiste schoolspullen mee.
- Ik ga netjes om met de materialen van mijzelf, van anderen en van school.

POSITIEVE SFEER

- Wij gaan respectvol met elkaar om: we kijken elkaar aan, luisteren naar elkaar en laten elkaar uitspreken.
- Ik doe actief mee met de lessen en activiteiten.
- Ik houd mij aan de gemaakte afspraken.

De afspraken op het daltonplein

DE LAPTOPS

- Ik vraag de docent op het daltonplein toestemming een laptop te lenen.
- Ik zorg dat de laptop op het daltonplein blijft.
- Ik ga er netjes mee om en gebruik deze alleen voor schoolwerk en taken.

GOEDE WERKHOUING

- Ik zorg ervoor dat ik geconcentreerd aan het werk ben.
- Ik kan fluisterend samenwerken.
- Ik volg de instructies op van de docent.

DE RUIMTE

- Ik ga netjes om met alle spullen op het daltonplein.
- Ik houd het daltonplein opgeruimd en schoon.
- Ik geef de geleende laptop terug aan de docent als ik deze laptop niet meer wil gebruiken.

ETEN & DRINKEN

- Ik eet en drink in de pauze, dit doe ik in de aula of buiten.
- Ik drink op het daltonplein alleen water.

POSITIEVE SFEER

- Wij gaan respectvol met elkaar om: we kijken elkaar aan, luisteren naar elkaar en laten elkaar uitpraten.
- Ik houd mij aan de gemaakte afspraken.

“Reflecteren is niet
terugkijken om te
oordelen, maar om
te groeien.”

Helen Parkhurst

PWS	Profielwerkstuk
PTA	Programma van Toetsing en Afsluiting
SE	School Examen
CSE	Centraal Schriftelijk Examen
LOB	Loopbaanoriëntatie en -begeleiding

Toelichting

PWS

In klas 4 maak je een profielwerkstuk. Dit is een groot werkstuk over een onderwerp dat te maken heeft met één of meer vakken uit jouw profiel. Je doet onderzoek, schrijft een verslag en geeft daar ook een presentatie over. Je laat hiermee zien wat je geleerd hebt, hoe je onderzoek doet en hoe je iets duidelijk uitlegt.

PTA

Het PTA is een belangrijk document. Hierin staat precies wat je in klas 3 en 4 moet doen voor je schoolexamen. Denk aan:

- welke stof je moet leren
- welke toetsen je krijgt
- hoe zwaar die toetsen meetellen (weging)
- of je de toets mag herkansen
- hoe uiteindelijk je cijfer wordt berekend

SE

Het schoolexamen (SE) bestaat uit toetsen, werkstukken en praktische opdrachten die je in klas 3 en 4 maakt. Deze tellen allemaal mee voor je eindcijfer. Voor sommige vakken krijg je alleen een schoolexamen en géén landelijk examen. Je moet al je schoolexamens af hebben vóór je mag meedoen aan het centraal examen.

CSE

- Het Centraal Schriftelijk Examen (CSE) is het landelijke eindexamen dat alle leerlingen in Nederland maken.
- Het wordt elk jaar in mei (en tijdvak 2 in juni) afgenomen
- De vragen worden gemaakt door een speciale organisatie: het College voor Toetsen en Examens (CvTE)
- Je examen wordt nagekeken door je eigen docent en ook door een docent van een andere school

LOB

Met behulp van loopbaan oriëntatie begeleiding kies je een vervolgopleiding die je na de middelbare school wilt gaan doen. Dit zal onder andere gebeuren tijdens de lessen van coaching klassikaal. Als leerling heb je zelf ook een verantwoordelijkheid hierin om te kijken welke opleiding je leuk lijkt. De decaan kan je hierbij ook helpen door middel van gesprekken. Zie het kopje decanaat voor meer informatie over wat je met school gaat doen ter voorbereiding op je keuze voor een vervolgopleiding.

Toetsing bovenbouw

In de bovenbouw werk je met een **Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)**.

Hierin staat per vak welke toetsen je krijgt, welke leerstof je moet kennen, en hoe zwaar een toets meetelt voor je schoolexamen (SE).

Het PTA bepaalt een belangrijk deel van je uiteindelijke cijfer. Het is dus belangrijk om je PTA goed te volgen!

TOETSVORMEN EN HET SCHOOLJAAR

We werken met vier toetsweken. De meeste belangrijke toetsen worden in deze weken gepland. Daarnaast zijn er ook andere toetsmomenten buiten de toetsweek.

Mavo 3

- **SE-toetsen en repetities** worden alleen in de toetsweken afgenomen.
- In **TW4** wordt bij voorkeur alleen een repetitie afgenomen (die niet meetelt voor het SE).
- **Buiten de toetsweken** mag een SO (schriftelijke overhoring) of een PO (praktische opdracht) worden gegeven.
 - Een **PO kan meetellen** voor het SE.
 - Een **SO telt nooit mee** voor het SE.

Mavo 4

- Buiten de toetsweken kunnen deze toetsen plaatsvinden:
 - **PO's**
 - **Mondelinge toetsen**
 - **Kijk- en luistertoetsen**

WAT IS RTTI?

Net als in de onderbouw gebruiken we het **RTTI-model** om toetsen op te bouwen. Dit model helpt duidelijk te maken welk soort denkwerk je moet doen bij een vraag.

De vier categorieën zijn:

- **R – Reproductie:** dingen letterlijk leren en herhalen.
- **T1 – Toepassing (geoefend):** je gebruikt wat je geleerd hebt in een bekende situatie.
- **T2 – Transfer (nieuw):** je past de leerstof toe in een nieuwe of onbekende situatie.
- **I – Inzicht:** je moet zelfstandig nadenken over hoe je een probleem oplost.

RTTI helpt jou en je docent om beter zicht te krijgen op wat je al goed beheerst en waar je nog aan kunt werken.

Decanaat en vervolgopleiding

Tijdens je schooltijd op het vmbo denk je na over wat je hierna wil gaan doen. De decaan helpt je daarbij. De decaan is er om je te informeren en te begeleiden bij het kiezen van een vervolgopleiding die goed bij jou past. Ook je ouders en je coach op school kunnen je helpen om een goede keuze te maken. Praat met hen over je interesses, talenten en twijfels.

In klas 3 ga je alvast kennismaken met het mbo. Zo breng je onder andere een bezoek aan het Zadkine en ga je naar de Studiebeurs in Ahoy. Daar kun je meer te weten komen over opleidingen, beroepen en scholen. Het is de bedoeling dat je aan het eind van klas 3 weet welke richting je op wil gaan. In leerjaar drie mag je nog één keer je vakkenpakket aanpassen. Je mag één van je vakken wisselen voor het vak maatschappijkunde. Het vak wat je wisselt mag niet Nederlands, Engels of je profielvak (economie of biologie) zijn.

In klas 4 bezoek je het Albeda en krijg je een voorlichting over hoe je je goed kunt voorbereiden op een intakegesprek voor het mbo. Tijdens zo'n gesprek kijkt de mbo-school of de opleiding bij jou past en of je geschikt bent.

Leerlingen met een vmbo-tl diploma (ook wel gl genoemd) kunnen starten op een mbo-opleiding op niveau 3 of niveau 4.

- Niveau 3 is vaak gericht op het leren van een beroep.
- Niveau 4 bereid je ook voor op een vervolgstudie, zoals het hbo.

Heb je acht vakken in je examenpakket, dan is het in sommige gevallen ook mogelijk om na het vmbo door te stromen naar de havo. Je decaan kan je hier meer over vertellen.

Vanaf 1 oktober in klas 4 kun je je inschrijven voor een mbo-opleiding. Dit kan tot en met 31 maart. Als je je vóór 1 april inschrijft, heb je recht op een plek. Dit heet de plaatsingsgarantie. Schrijf je je ná 31 maart in, dan mag een opleiding je weigeren. Het is dus heel belangrijk dat je op tijd bent met inschrijven.

We helpen je stap voor stap bij het maken van een goede keuze voor jouw toekomst.

De slaag- en zakregeling

Wanneer ben je geslaagd?

Aan het einde van klas 4 krijg je je diploma als je aan deze regels voldoet:

Regel 1

Het gemiddelde van al je cijfers voor het centraal examen (CSE) moet minstens een 5,5 zijn. Je mag dus niet gemiddeld lager halen dan een 5,5 voor de landelijke examens.

Regel 2

Op je eindlijst (de lijst met je eindcijfers) geldt het volgende:

- Je mag maximaal één onvoldoende hebben.
- Of je mag twee onvoldoendes hebben, maar dan moet je daar wel één of meer zevens of hoger tegenover zetten om het te compenseren.

Regel 3

Voor het vak Nederlands moet je minimaal een 5 halen als eindcijfer (dus je SE + CSE cijfer). Een 4 of lager mag dus niet, ook niet als je het compenseert.

Regel 4

Heb je geen wiskunde in je vakkenpakket? Dan maak je op school een toets rekenen. Dat cijfer telt niet mee voor je diploma. Je kunt er dus niet op zakken, maar je moet de toets wel maken.

ONTSPANNING

Kruiswoordpuzzel

Dalton Escape Room

Aantekeningen

Kruiswoordpuzzel

Op het CDR

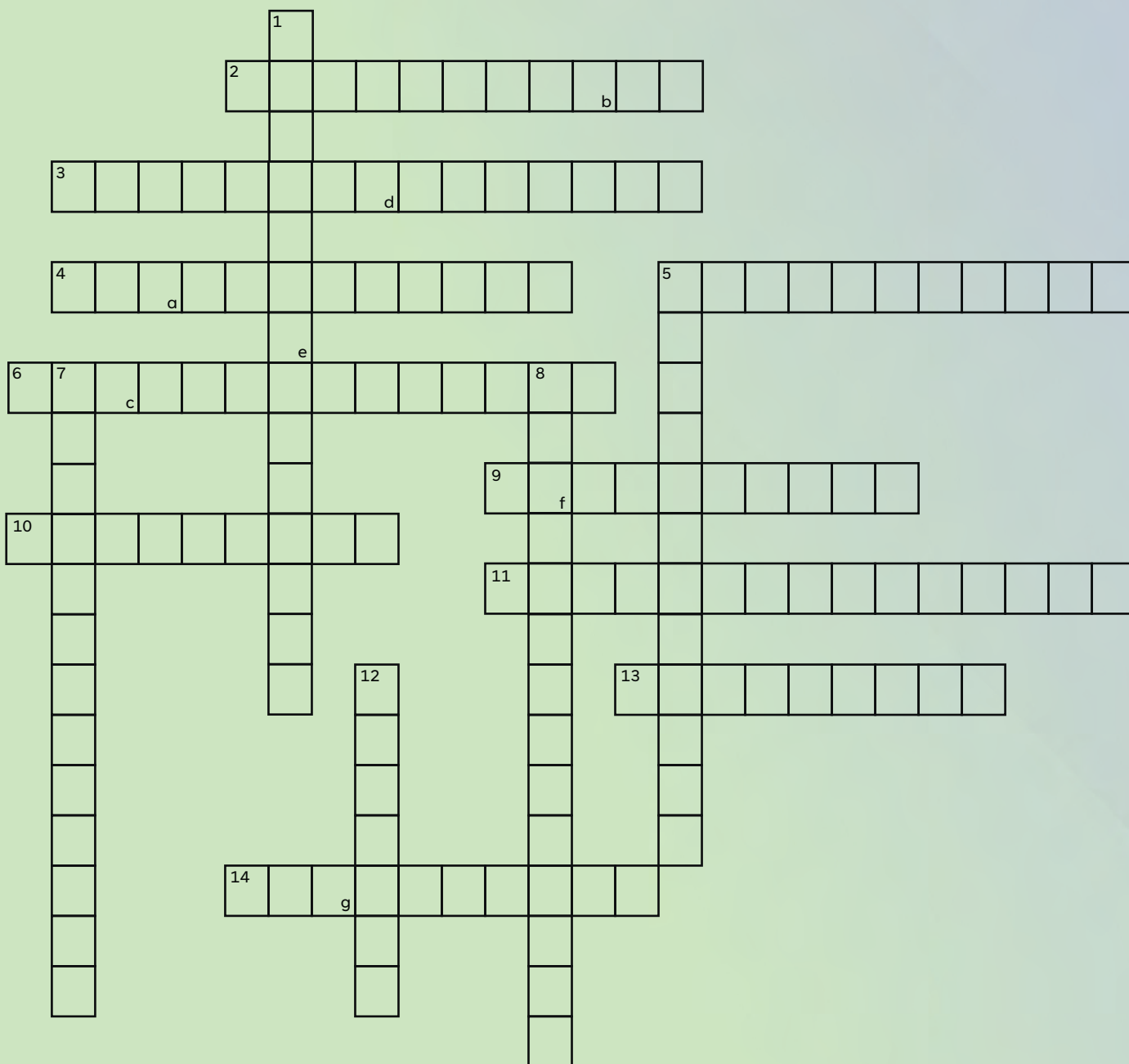
Beantwoord de vragen over onze school. Hoeveel weet jij van het CDR?

Horizontaal

2 Centrale plek voor samenwerking op het CDR **3** Zelf problemen oplossen en initiatief nemen **4** Keuze van vakken voor je examenjaar **5** Leren samenwerken en van elkaar leren **6** Document waarin je doelen staan voor een periode **9** Tijd om zelf te kiezen naar welk vak je gaat **10** Nadenken over je werk en hoe je kunt verbeteren **11** Hiermee reflecteer je op jouw doelen **13** Bedenker van het daltonplan **14** Vak dat verplicht is in elk profiel

Verticaal

1 Document met opdrachten en doelen **5** Toets die je kennis van een vak test **7** Slim omgaan met tijd en middelen bij leren **8** Tijd om je examenstof te herhalen **12** Kernwaarde waarin je zelf keuzes mag maken

Oplossing

a	b	c	d	e	f	f	c	g	b	d
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Ontsnap met de kernwaarden!

Jullie zijn “opgesloten” in een fictief lokaal en kunnen alleen ontsnappen door **10 puzzels** op te lossen die te maken hebben met Daltononderwijs en algemene schoolkennis.

Elke correcte oplossing geeft een sleutelwoord. Zodra alle sleutelwoorden gevonden zijn, vormen ze samen een zin waarmee jullie kunnen “ontsnappen”! Succes!

1. Vrijheid & Verantwoordelijkheid

Raadsel: Je hebt de vrijheid om keuzes te maken, maar je moet ook verantwoordelijkheid nemen. Welk schooldocument helpt je hierbij?

.....
Sleutelwoord:

2. Samenwerken

Los een taalraadsel op met je groepje. Alleen als jullie samenwerken, lukt het!

Hint: Hoe meer je deelt, hoe meer je hebt.

.....
Sleutelwoord:

3. Reflectie

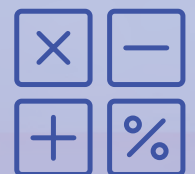
In Daltononderwijs reflecteer je op je leerproces. Noem twee manieren waarop je dit kunt doen:

.....
.....
Sleutelwoord:

4. Zelfstandigheid (Wiskunde-uitdaging!)

Codekraker: Vind een viercijferige code!

- Het eerste cijfer is het aantal Daltonkernwaarden.
- Het tweede cijfer is het kwadraat van 2.
- Het derde cijfer is de uitkomst van $(7 \times 3) - 10$.
- Het vierde cijfer is het aantal graden in een rechte hoek.

.....
Sleutelwoord:

5. Effectiviteit

Logische puzzel: Jullie hebben drie taken en moeten ze efficiënt verdelen. Welke Daltonkernwaarde helpt hierbij?

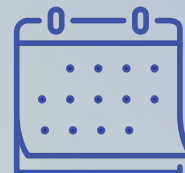
.....
.....
Sleutelwoord:

Dalton Escape Room

Ontsnap met de kernwaarden!

6. Rekenen en plannen

Een leerling plant haar leeruren. Ze heeft 10 uur verdeeld over 4 vakken. Eén vak krijgt 4 uur en de rest evenveel uren. Hoeveel uur krijgt elk ander vak?

Sleutelwoord:

7. Vakoverstijgende kennis

In welke twee schoolvakken leer je over statistiek?

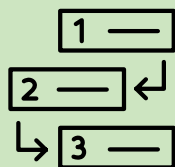
Sleutelwoord:

8. Geschiedenis van Dalton

In welk jaar werd het Daltonplan officieel geïntroduceerd en welke landen hebben dit onderwijsmodel overgenomen?

Sleutelwoord:

9. Logica & Probleemoplossing

Een leerling heeft drie toetsen in één week. Hij moet kiezen welke toets hij het eerst leert. Hoe bepaalt hij dit efficiënt?

Sleutelwoord:

10. Eindoplossing

Als alle puzzels zijn opgelost, vormen de sleutelwoorden de zin waarmee jullie “ontsnappen”:

Afsluiting

Gefeliciteerd, jullie hebben de Dalton Escape Room succesvol afgerond! Deze uitdaging helpt leerlingen spelenderwijs met **Daltonwaarden** én belangrijke schoolvaardigheden zoals **plannen**, **samenwerken** en **reflecteren**.

Antwoorden

1. Periodeplanner
2. Kennis
3. Reflectiebaljes & Ontwikkelgesprek
4. 5 - 4 - 11 - 90
5. Effectiviteit
6. 2 uur per vak
7. Wetkunde & Economie
8. 1920 - Nederland, Engeland, Japan, China, VS
9. Plannen & Prioriteiten
10. "Bij Comenius Dalton Rotterdam leer je je grenzen verleggen: vrijheid, verantwoordelijkheid en samenwerking brengen je verder."

Sleutelwoorden

1. Plannen
2. Samenwerken
3. Reflectie
4. Zelfstandig
5. Efficiënt
6. Verdelen
7. Data
8. Helen
9. Prioriteit
10. "Bij Comenius Dalton Rotterdam leer je je grenzen verleggen: vrijheid, verantwoordelijkheid en samenwerking brengen je verder."

Aantekeningen

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

A blank sheet of white paper with horizontal blue dashed lines.

COMENIUS DALTON ROTTERDAM

Kromhoutstraat 1-7
3067 AE Rotterdam
T 010 286 2422
www.comenius.nl

Alles wat je nodig hebt